

Sygn. akt IV CSK 439/14

POSTANOWIENIE

Dnia 28 stycznia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Myszka

w sprawie z wniosku O. W.
przy uczestnictwie D. Spółki Jawnej D. w S., A. K., K. D. B. i A. B.
o dział spadku,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 28 stycznia 2015 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania
D. Spółki Jawnej M. i A. D. w S.
od postanowienia Sądu Okręgowego w B.
z dnia 26 lutego 2014 r., sygn. akt II Ca (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od uczestniczki D. Spółki Jawnej D. w S. na rzecz wnioskodawczyni kwotę 3600 zł (trzy tysiące sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli:

1. w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne,
2. istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów,
3. zachodzi nieważność postępowania lub
4. skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Przytoczony przepis pozwala Sądowi Najwyższemu na wstępną, merytoryczną ocenę wniesionej skargi kasacyjnej i zbadanie, czy za jej rozpoznaniem przemawia interes społeczny, skarga kasacyjna bowiem jest środkiem prawnym funkcjonującym przede wszystkim w interesie publicznym, który z kolei przemawia za skoncentrowaniem się Sądu Najwyższego na sprawach najpoważniejszych i precedensowych.

Uczestniczka postępowania „D.” Spółka Jawna D. w S. wniosła skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w B. z dnia 26 lutego 2014 r. oddalającego jej apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w S. z dnia 30 sierpnia 2013 r., którym Sąd Rejonowy ustalił, że w skład spadku po A. B., zmarłym w dniu 31 lipca 1958 r., wchodzi prawo własności zabudowanej nieruchomości o obszarze 0,0526 ha położonej w S. wartości 391.000 zł, stwierdził bezskuteczność wobec wnioskodawczyni O. W. rozporządzenia polegającego na zawarciu w dniu 11 lutego 2010 r. przez A. B. i K. B. umowy sprzedaży udziałów wynoszących po 1/8 w prawie własności opisanej nieruchomości na rzecz „D.” Spółki Jawnej D. w S., ustalił, że wnioskodawczyni poczyniła nakłady na opisaną nieruchomość wartości 281.000 zł, przyznał tę nieruchomość wnioskodawczyni i zasądził od niej na rzecz „D.” Spółki Jawnej D. w S. kwotę 27.500 zł tytułem spłaty udziału i rozliczenia nakładów. Powołując się na obie podstawy przewidziane w art. 398³ § 1 k.p.c., skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia i ewentualnie także postanowienia Sadu pierwszej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu lub Sądowi pierwszej instancji.

Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołała się na przesłankę opisaną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Twierdziła, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne sprowadzające się do rozstrzygnięcia kwestii, czy oceniając na gruncie art. 1036 k.c. skuteczność nabycia z uwzględnieniem hipotetycznego wyniku postępowania, które toczyłoby się z udziałem zbywcy, sąd powinien dążyć do ustalenia konkretnych uprawnień, które przysługiwałyby współuprawnionym z uwzględnieniem zbywcy udziału, czy ma jedynie ogólnie antycypować wynik tego postępowania, jak daleko takie hipotetyczne ustalenia mogą i powinny sięgać i w jakim zakresie mogą być przy czynieniu owych hipotetycznych ustaleń brane pod uwagę okoliczności z okresu po zbyciu udziałów, a zwłaszcza czy za znaczące można uznawać zachowania zbywcy z tego okresu.

Analiza wywodów zawartych skardze kasacyjnej prowadzi do wniosku, że skarżąca nie przytoczyła przekonujących argumentów, świadczących o występowaniu w niniejszej sprawie przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

W powołanym przepisie chodzi o zagadnienie obejmujące poważną wątpliwość prawną i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie sądowym, którego wyjaśnienie ma znaczenie dla praktyki sądowej oraz dla rozstrzygnięcia złożonej skargi. Skarżący, wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne, powinien sformułować to zagadnienie, wskazać na wyłaniające się poważne wątpliwości interpretacyjne, przytoczyć argumenty prowadzące do rozbieżnych ocen i wykazać, że wyjaśnienie przedstawionego zagadnienia będzie miało znaczenie zarówno dla praktyki sądowej, jak i dla rozstrzygnięcia skargi kasacyjnej. Chodzi przy tym wyłącznie o poważne wątpliwości, wykraczające poza poziom zwykłych wątpliwości prawnych, które powstają niemal w każdym procesie decyzyjnym.

Skarżąca nie sprostала tym wymaganiom. Sąd Najwyższy dokonywał już wykładni art. 1036 k.c., a skarżąca nie wskazała poważnych wątpliwości, które wymagałyby ponownie zajęcia stanowiska w tej kwestii (zob. np. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego, zasada prawna z dnia 4 lipca 1963 r., III CO

21/63, OSNCP 1964, nr 12, poz. 245, uchwały Sądu Najwyższego z dnia 10 grudnia 1969 r., III CZP 91/69, OSNCP 1970, nr 6, poz. 107 i z dnia 28 lipca 1993 r., III CZP 95/93, OSNCP 1994, nr 2, poz. 30, wyroki Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2002 r., IV CKN 595/00, nie publ., z dnia 24 stycznia 2008 r., I CSK 362/07, OSNC 2009, nr 3, poz. 46 i z dnia 14 kwietnia 2011 r., IV CSK 395/10, nie publ., postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 3 kwietnia 1990 r., III CRN 68/90, OSNCP 1991, nr 8-9, poz. 109, z dnia 1 grudnia 2000 r., V CKN 1298/00, OSNC 2001, nr 6, poz. 94, z dnia 16 lutego 2001 r., IV CKN 1212/00, OSNC 2001, nr 9, poz. 140 i z dnia 24 sierpnia 2011 r., IV CSK 521/10, nie publ.). Pozwala to na stwierdzenie, że skarżącej nie chodzi o rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego o istotnym znaczeniu dla praktyki sądowej, tylko o poddanie zaskarżonego postanowienia kontroli kasacyjnej.

Konkludując trzeba stwierdzić, że w sprawie nie zachodzi wskazana przez skarżącą przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. ani brana pod rozwagę z urzędu nieważność postępowania.

Ubocznie trzeba zauważyć, że – wbrew odmiennym zapatrywaniom wnioskodawczyni – nie zachodzi podstawa do odrzucenia skargi kasacyjnej ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia niższą od kwoty sto pięćdziesiąt tysięcy złotych (art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c.). W sprawie o dział spadku wartość przedmiotu zaskarżenia z reguły nie może przekraczać wartości udziału należącego do uczestnika wnoszącego skargę, wyjątkowo jednak, gdy uczestnik podważa samą zasadę podziału albo gdy zaskarża rozstrzygnięcie dotyczące roszczeń dochodzonych z tytułu posiadania rzeczy wspólnej lub tytułem zwrotu pożytków albo rozliczenia nakładów, wartość przedmiotu zaskarżenia może być wyższa niż wartość jego udziału. W niniejszej sprawie skarżąca kwestionuje zasadę podziału, w związku z czym wartością przedmiotu zaskarżenia może być wartość przedmiotu działu (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2002 r., III CZ 98/02, OSNC 2004, nr 1, poz. 11, z dnia 21 stycznia 2003 r., III CZ 153/02, OSNC 2004, nr 4, poz. 60 i z dnia 26 lipca 2007 r., V CZ 66/07, IC 2008, nr 12, s. 53).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego zgodnie z art. 520 § 2 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. Wysokość kosztów została określona zgodnie z § 9 pkt 3 w związku z § 6 pkt 7 i § 13 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (jedn. tekst: Dz. U. z 2013 r., poz. 461).